

6. červenec – upálení Mistra Jana Husa

Milí přátelé dávné i nedávné historie,

opět jsem natrefil na významný den naší trochu dávné historie, která nás ovlivňuje možná více, než si dovedeme připustit. V tento den, dne 6. července 1415, byl upálen v Kostnici Mistr Jan Hus, katolický kněz, reformátor, který poukazoval na nešvary církve na počátku 15. století, ale taky rektor Univerzity Karlovy a reformátor a zachránce českého jazyka. Díky němu má dnes čeština čárky, háčky apod.

Nechme jeho život, dílo, soudní proces a snad i tragickou smrt stranou. Za celá staletí o tom bylo napsáno a nafilmováno hodně a každé dílo i film vychází z doby, kdy bylo toto dílo vytvořeno a film nafilmován.

Spíše se zkusme zamyslet, co následovalo po jeho smrti. Jen na okraj dodávám, že katolická církev dodnes Jana Husa nerehabitovala a nezřekla se jeho hanebné smrti. Husovy myšlenky se již nedaly zastavit a příznivci Jana Husa se začali nazývat husité a následná husitská revoluce znamenala definitivní změnu v náboženských, společenských a ekonomických poměrech nejen Českého království, ale troufám si říct i celé Evropy. Po husitských válkách již nikdy nemělo být nic jako dřív.

V Čechách došlo k revoluci, která neměla v dějinách Evropy obdoby. Došlo k sesazení Zikmunda Lucemburského českým králem (přezdívka Liška ryšavá vypovídá o jeho popularitě dodnes), sekularizaci církevního majetku a odtavení moci církve více jak na 200 let. Došlo ke spojení větší části šlechty a měst, a pod geniálním vojenským velením Jana Žižky a později Prokopa Holého k největším vojenským úspěchům naší historie. Odrazil 5 křížových výprav, přenesl válku na území svých soupeřů, tomu říkám úspěch. Nakonec nezbylo, po výprasku další křížové výpravy u Domažlic v roce 1431, církvi a Zikmundovi nic jiného, než se s Husity dohodnout a uzavřít příměří.

Co nám ukázal vlastně Hus a následná Husitská revoluce?

- Pravda zůstává pravdou a lež lží, proto musel Hus zemřít. Toto úsloví platí do současnosti. Nicméně se nezalekl bezvýchodné situace a zůstal věrný sobě samému až do hořkého konce.
- Po jeho smrti vypukla revoluce, která neměla v Evropě obdoby a **byla taky jako jediná úspěšná.**
- V každé válce dochází k devastaci, ztrátám a tragédii, ale tyto ztráty byly vykoupeny svobodou a samostatností českého státu na dalších 200 let.
- Čechy byly respektovaným státem, kde se potom více jak 180 let nebojovalo, to se nepodařilo žádnému evropskému státu. (pomineme – li epizodu války Matyáše Korvína proti králi Jiřímu z Poděbrad).
- Církev byla vyšachována na 200 let z politiky a ztratila drtivou většinu majetku. Kalich se stal symbolem rovnosti lidí před bohem – přijímání podobojí. Tato rovnost před bohem nemá obdoby v Evropě ještě dlouhá staletí potom.
- Vytvořil se unikátní model státu – stavovská monarchie – stav panský (vyšší šlechta), stav rytířský (nižší šlechta), stav měšťanský, kteří se společně podíleli na správě státu – počátek

„parlamentního“ řízení státu, kde král je omezen konstitucí – ústavou, tento model rozvinula britská monarchie, u nás byl zničen Habsburky.

- Bylo dokázáno, že materiální a početní převaha nestačí na zničení slabšího protivníka, pokud má za sebou infrastrukturu státu a motivaci obránců bojovat, to platí do současnosti.
- Přes válečnou devastaci zažily Čechy nesmírný kulturní a hospodářský rozkvět v 2. polovině 15. století a po celé 16. století, kdy k nám „vtrhla“ renesance, znamenající nesmírný rozmach, který ukončila 30. letá válka.
- Čeština jako jazyk zaznamenala ohromný rozmach, kdy vznikala unikátní díla, a dokonce Biblí kralickou byla přeložena Bible do národního jazyka.
- Ještě v 15. století došlo k usmíření husitů a katolíků – Kutnohorským mírem v roce 1483, znamenající náboženskou svobodu všech obyvatel Českého království, zatímco se celá Evropa po celé 16. století topila v krutých náboženských válkách mezi katolíky a protestanty.
- Evropa na husity nezapomněla, dodnes jsou bráni Češi jako „národ kacířů“. Podívejme se na naše postavení v rámci Evropské unie.
- Na husity navazují naši legionáři za 1. světové války, kteří se zbraní v ruce vybojovali naši svobodu, naší povinností je ji nadále bránit, možná více, než si uvědomujeme.
- Prezident T. G. Masaryk sám prohlásil, „ne Řím, ale Tábor je náš program“, čímž se osobně přihlásil k husitství a rozešel se s Habsburky. Škoda, že se této tradice nedrží dnešní čeští politici.

Mgr. Martin Kutálek – učitel dějepisu.